

Forma interrogativa v medijih

Tom Rummens, De Morgen, 11.11.2003

Zelo lepa je bila Forma interrogativa, nastala v sodelovanju poljske koreografinje in plesalke Magdalene Reiter in Mateje Rebolj, bivše prima balerine slovenske kulturne scene. Predstavo formira izjemno nenavadno izhodišče: mlada koreografinja sreča priznana balerino in plesalko, in skupaj se odločita, da bosta raziskovali medij - ples. Forma interrogativa je zgrajena iz številnih vprašanj, ki se tičejo medija "ples". Predstava se začne kot neodločnost. Izgleda kot da nobena izmed plesalk ne ve kako začeti: glasba se začne, vendar se v naslednjem trenutku. Napačen začetek. Obe plesalki, dve generaciji iščeta začetek, vendar ga ne moreta najti. Kmalu zatem plešeta, vendar v temi. Oder je razsvetljen z okoli desetimi snopi svetlobe in Reboljevi uspeva plesati skozi snope. Reiterjeva jo opazuje. Mirno stoji v snopu svetlobe. Forma interrogativa je predstava, v kateri so umetniki zelo močni, o tem ni dvoma.

Elke Van Campenhout, De Standaard, 12.11.2003

Magdalena Reiter in Mateja Rebolj sta se fizično odpravili iskat ena drugo skozi ples. Predstava se začne z nerodnim gibanjem v ospredju odra, vendar kmalu postane zanimiva koreografija za dve osebi v zahtevnem medsebojnem odnosu. Zgodba se odvija po delih. Nekdo je na poti k drugemu. Toda kdo in zakaj? In kaj ima s tem morilec? Ali so to samo sanje? Forma interrogativa postavlja veliko vprašanje. Vendar je to vprašanje, ki nas vznemirja, s katerim zapustimo dvorano, da bi ga lahko kasneje v miru okušali.

Mojca Kumerdej, 29.01.2003, Delo

Mlada poljska koreografinja Magdalena Reiter (...) se je koreografije Forma interrogativa lotila z Matejo Rebolj, ki je v predsta vi sodelovala tudi kot soustvarjalka koreografije. Izjemno zanimiva povezava dveh ustvarjalk različnih generacij in plesnih izkušenj je vnesena tudi v projekt. Plesno preizpraševanje, ki se začneja z minimalističnimi, stiliziranimi vsakdanjimi gibi na mestu, je osredotočeno na odnos med gotovostjo in negotovostjo, med izkušnostjo in učenjem. (...) Koreografija presega zastavljanje vprašanj zgolj v plesnem mediju in je mogoče plesne sekvence kot gibalne dialoge razumeti širše, kot izpraševanje posameznikove identitete v dialogu z drugim. (...) Odlična izvedba

Rok Vevar, Zbornik Postdramsko ribarjenje, Maska 2003

Če je pot pri Kejžarju in Luštku (Občutno občasno, op.p.) v prostor začrtana predvsem kot korpografija stičišč s pra-telesom, fantazma o nekem Telesu, ki naj vznikne v plesnem dejanju, čeprav sama želja po njem dokazuje, da je nedostopno, zato odzvanja predvsem v svoji odsotnosti (ali bolje ne-navzočnosti), je pri Formi Interrogativi pot začrtana po svoji eksistencialni od-ločitvi od nekega podobnega fantazmatskega telesa, ki ima avtobiografski značaj.

Pri tem mi prihaja na misel del Klientove replike iz Koltsove Samotnosti bombaževih polj, ki pravi, da 'človek najprej umre, nato pa išče svojo smrt in jo nazadnje sreča po naključju, med tveganim prehodom od ene luči k drugi, in si reče: to je torej samo to'. Šele v zadnjih dneh mi je končno kanilo, kaj med drugim sugerira Koltsova sintagma 'bombažovo polje': kaj drugega kot telo; telo kot teritorij svojih preoblek, zastrtosti, samopripovedi, fantazem, pogledov, želja – kož. Samote.

Medicina je ugotovila, da se v sedmih letih v telesu zamenja, obnovi celotna celična struktura, se pravi, da moje sedanje telo nima več ničesar skupnega z mojim telesom pred sedmimi leti. Pri tem je morda malo zastrašujoče, da se to telo včasih oklepa misli, ki so se vanj vpisale celo pred desetimi leti ali še prej. Zato Magdalena Reiter v predstavi Forma Interrogativa s to svojo lastno navlako na odru opravi inventuro. Zveni morda kot avtobiografski performans v svojih radikalnih fazah, vendar v tem primeru ne gledamo ničesar drastičnega. Če pomislim, ravno nasprotno.

Predstava Forma Interrogativa je umeščena v prostor 'med tveganim prehodom od ene luči k drugi' in to je natančno tisti prostor, o katerem govori Alain Badiou v svojem tekstu Ples kot metafora misli: to je prostor zadržanega časa, prostor neizrekljivosti, zaradi tega, ker bi se novo štetje (čas) v njem sprožilo v trenutku, ko bi mu podelili ime. To je odločitev za 'preizpraševalnico', v kateri telo sicer ve, da mu je zaradi nekega sprožilnega, travmatskega dogodka dosedanja koža postala utesnjujoča, vendar še ni našlo nove; se pravi, da še ni pripravljeno na vstop v sestavo (nekega novega) subjekta, če sledimo Baidoujevem vokabularju. Pleše v prostoru nefiksiranega smisla, osvobojeno neke stare govorice, ne da bi se z resnico že utrdilo v vednost nove (zato na trenutke deluje tudi neodločno in štorasto, kar vnaša v predstavo humorne kolorite). Ostaja v polju interogativnosti, neizbežno ujeto v narcisistično ekonomijo regulacije jaza (Magdalena Reiter) v skladu z Drugo željo (Mateja Rebolj), ki jo poseduje. Poseduje jo, vendar ji ne želi ubežati, zato da bi dokazalo svojo avtonomnost. V resnici je prostor Forme Interrogative prostor sprave nekega telesa s svojo željo in hkrati z njenim terorjem. In to mu daje polet in lahkost.

Pri Formi Interrogativi spremljamo dve plesni izkušnji: izkušnjo Magdalene Reiter in Mateje Rebolj. Šele zdaj, ko sem ponovno zapisal njuni imeni, sem ugotovil, da imata plesalki iste inicialke. Magdalena Reiter (1977) plesalka in koreografinja s Poljske, je diplomirala na Nacionalni baletni šoli v Gdansku (1987 – 96) in na šoli Anne Therese de Keersmaeker, P.A.R.T.S., v Bruslju. Od leta 1999 je sodelovala z Gledališčem 'Dada von Bzdülöw' in z različnimi koreografi (Avi Kaiser, Johanne Saunier in Matej

Kejžar), kot koreografka pa se je doslej podpisala pod tri dela: predstavo 'All these apropos' je ustvarila v okviru skupine X-group na šoli P.a.r.t.s. v Bruslju (2000), plesni solo 'Between The Blessed Brackets' je odplesala v okviru Gledališča 'Dada von Bzdülöw', premiero pa je doživel v Gledališču Žak v Gdansku (2001), tretja koreografija 'Attention' pa je nastala letos v produkciji 'WERKHUIS/producties (Rosas vzw)', s premiero v Beursschouwburg Bis v Bruslju. S svojimi predstavami je obredla vso Evropo.

In natančno s tem, s čimer je ta tekst zašel v faktografskost, Magdalena Reiter v svoji predstavi obračunava. To je neko telo-subjekt, ki premore svoj pretežak Curriculum Vitae v obliki jezika, imen, da bi v njem še lahko zaplesalo.

Na drugi strani pa je Mateja Rebolj, ki je kot baletna solistka plesala v več kot petinštiridesetih predstavah SNG Opere in baleta Ljubljana, sodelovala z vrsto slovenskih koreografov sodobnega plesa (s Ksenjo Hribar, Tanjo Zgonc, Matjažem Faričem, Majo Milenovič Workman, Vesno Lavrač, Maretom Mlačnikom, Branetom Završanom idr.) in stalno nastopala v predstavah gledaliških režiserjev, ki so ustvarjali govorice z meja svojih medijev (Dragan Živadinov, Matjaž Berger, Barbara Novakovič idr.). Morda tudi zato danes v kontekstu slovenskih scenskih umetnosti Mateja Rebolj predstavlja eno najbolj vitalnih, gibkih, karizmatičnih in elegantnih performerk, kar jih je kdajkoli hodilo po odrih tukajšnjih gledališč.

Kadar pomislim na tisto, v kar sem sam na začetku devetdesetih v Ljubljani plašno vstopil kot gledalec in kar se je takrat že vsaj deset let imenovalo slovenska neodvisna gledališka in plesna scena, mi pride na misel: Mateja Rebolj. Ali morda natančneje: 'Mateja Rebolj'. Vendar 'ona' v predstavi Forma Interrogativa ni ideal jaza za prvo plesalko zaradi tistega, kar je zapisano v njenem Curriculum Vitae, ampak zaradi tega, ker je doslej Mateja Rebolj opravila že toliko in toliko podobnih inventur, da bi na odru lahko zagledali 'Matejo Rebolj'.

Zakaj ko se konča ples, se začne koreografija. In slednja terja besede, naslove, telefonske številke, urnike, poznanstva, piruete, odlično tehniko, termine in druga – imena. Zamude so usodne, če jih človek ne vkalkulira. V njej se pretaka čas s spomini, anekdotami in načrti. Njena gravitacija zna biti včasih dvakratni produkt fizikalne cifre, občutek pa še hujši. Človeka tako skoraj nehote vsake toliko zgrabi kaka forma interrogativa. Vendar takrat reči niso niti približno tako zabavne, kot v predstavi Magdalene Reiter.